

คำวินิจฉัยของ นายผัน จันทรปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๖/๒๕๕๖

วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ศาลจังหวัดบุรีรัมย์ส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายนิติพงษ์ เกียรติทองศรี) ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๔๒๔/๒๕๕๒ หมายเลขแดงที่ ๑๑๗๘/๒๕๕๕ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

สรุปข้อเท็จจริง

พนักงานอัยการจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นโจทก์ ฟ้องนายนิติพงษ์ เกียรติทองศรี เป็นจำเลยฐานความผิดมีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนไว้ในครอบครอง พาวุธปืนติดตัวไปโดยไม่ได้รับอนุญาต และพยายามฆ่าผู้อื่น ศาลจังหวัดบุรีรัมย์รับฟ้อง เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ เป็นคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๔๒๔/๒๕๕๒ จำเลยให้การปฏิเสธตลอดข้อกล่าวหาทั้งในชั้นพนักงานสอบสวนและในชั้นศาล จำเลยได้ยื่นบัญชีพยานจำเลย ฉบับลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ และวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ และศาลมีคำสั่งรับไว้

จำเลยยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ ขอหมายเรียกพยานเอกสารตามบัญชีพยาน ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ลำดับที่ ๒,๓,๔ ได้แก่คำให้การในชั้นพนักงานสอบสวนคดีนี้ของนายประดิษฐ์ ดอกพิกุล นางอ่อนศรี แก้วไชสง และนายบุญชู จันทรวิไล และตามบัญชีพยานเพิ่มเติม ครั้งที่ ๑ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ ลำดับที่ ๑-๖ ได้แก่ คำให้การในชั้นพนักงานสอบสวนของนายสุพล บทไชสง นางสมทรง จริงประโคน และนายสมควร สุทธิประภา เอกสารการส่งตรวจหาเขม่าดินปืนที่มือผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน เอกสารการส่งของกลางมาตรวจพิสูจน์ของพนักงานสอบสวน และเอกสารรายงานการตรวจพิสูจน์ของกลาง วัตถุพยาน และผลการตรวจหาเขม่าดินปืน และของกลางของผู้ชำนาญการในคดีนี้ทุกฉบับ ซึ่งอยู่ในครอบครองของโจทก์ เพื่อเข้าสู่สำนวนพิจารณาให้แก่จำเลย เนื่องจากจำเลยไม่สามารถนำมาด้วยตนเองได้

ศาลจังหวัดบุรีรัมย์มีหมายเรียกพยานเอกสาร ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ ถึงพนักงานอัยการจังหวัดบุรีรัมย์ โจทก์ ขอให้ส่งพยานเอกสารตามที่จำเลยร้องขอดังกล่าวเพื่อประกอบการพิจารณาคดี ก่อนวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๔

โจทก์ได้มีหนังสือที่ อส (ปร) ๐๐๓๑/๕๘๗๕ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๔ ถึงศาลจังหวัดบุรีรัมย์ อ้างว่า คดีดังกล่าวอยู่ในระหว่างการสืบพยานโจทก์และเอกสารหลักฐานดังกล่าว เป็นเอกสารหลักฐานในสำนวนการสอบสวน ซึ่งโจทก์มีความจำเป็นต้องใช้ประกอบการสืบพยานของโจทก์ต่อไป จึงยังไม่อาจส่งต่อศาลได้ แต่เมื่อโจทก์สืบพยานเสร็จแล้ว หากศาลเห็นสมควรจะเรียกสำนวนการสอบสวนมาประกอบการวินิจฉัยของศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ โจทก์ก็จะส่งสำนวนการสอบสวนมาเพื่อประกอบการวินิจฉัยของศาล

จำเลยได้ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ว่า การที่โจทก์ขัดขืนไม่ส่งพยานเอกสารให้แก่ศาลตามที่ศาลมีหมายเรียกพยานเอกสารนั้น เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๗๐ ตามข้อกำหนดลักษณะพยาน คู่ความทั้งสองฝ่ายต่างมีสิทธิที่จะอ้างอิงพยานหลักฐานร่วมกันได้ ซึ่งศาลทราบคืออยู่แล้ว พยานดังกล่าวจำเลยอ้างเพื่อเป็นพยานและต้องการใช้ในการซักค้านพยานโจทก์ ข้อกล่าวอ้างของโจทก์ที่ว่า คดีดังกล่าวอยู่ระหว่างการสืบพยานโจทก์ และเอกสารหลักฐานดังกล่าว โจทก์มีความจำเป็นต้องใช้ประกอบการสืบพยานโจทก์ต่อไป นั้น ไม่มีบทบัญญัติกฎหมายใดรองรับเพื่อใช้ในการปฏิเสธการนำส่งเอกสารต่อศาล โจทก์จึงมีหน้าที่ต้องนำส่งต่อศาล และข้อกล่าวอ้างของโจทก์ที่ว่า เมื่อโจทก์สืบพยานเสร็จแล้ว หากศาลเห็นสมควรจะเรียกสำนวนการสอบสวนมาประกอบการวินิจฉัยของศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ โจทก์ก็พร้อมจะส่งสำนวนการสอบสวนมาเพื่อประกอบการวินิจฉัยของศาลนั้น เป็นข้ออ้างคนละประเด็น เพราะข้ออ้างดังกล่าวเป็นกรณีที่ศาลเห็นสมควรจะเรียกสำนวนการสอบสวนมาประกอบการวินิจฉัยของศาลเมื่อการสืบพยานโจทก์และพยานจำเลยเสร็จสิ้น หรือกระบวนการพิจารณาเสร็จสิ้นแล้ว แต่กรณีนี้เป็นกรณีที่จำเลยอ้างเป็นพยานและต้องการใช้ในการซักค้านพยานโจทก์ ดังนั้น จึงขอให้ศาลมีคำสั่งให้โจทก์ส่งเอกสารตามหมายเรียก ฉบับลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ เพื่อประกอบการพิจารณาต่อศาลอีกครั้ง

ศาลจังหวัดบุรีรัมย์ มีคำสั่งในรายงานกระบวนการพิจารณา เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ว่า ข้ออ้างของโจทก์ที่ไม่ส่งเอกสารหลักฐานที่จะต้องใช้ในการประกอบการสืบพยานของโจทก์ มีเหตุผลอันสมควรไม่ถือว่าโจทก์มีเจตนาขัดขืนไม่ส่งพยานเอกสารตามหมายเรียก

นายจำเลยยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดบุรีรัมย์ ลงวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๕ ว่า คำสั่งของศาลจังหวัดบุรีรัมย์ในรายงานกระบวนการพิจารณา ฉบับลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ซึ่งได้ยึดถือข้ออ้างของโจทก์ที่ไม่ยอมส่งพยานเอกสาร และอ้างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ นั้น เป็นข้ออ้างที่เป็นคนละประเด็นกัน เพราะการพิจารณาศาลต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญและตามกฎหมาย

โดยต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ ด้วย เมื่อการใช้บทบัญญัติของกฎหมายตามที่โจทก์กล่าวอ้างเพื่อปฏิเสธการส่งพยานเอกสารต่อศาล และที่ศาลจังหวัดบุรีรัมย์ใช้วินิจฉัยทำให้จำเลยต้องเสียสิทธิในการต่อสู้คดี และทำให้การวินิจฉัยคลาดเคลื่อนต่อข้อกฎหมายและขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และเป็นกรณียังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัตินั้น จึงขอให้ศาลจังหวัดบุรีรัมย์รื้อการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นของจำเลยเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลจังหวัดบุรีรัมย์ มีคำสั่งในรายงานกระบวนการพิจารณา เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๕ ให้รื้อการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นของจำเลยให้สำนักงานศาลยุติธรรมเพื่อส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ต่อไป

ข้อกฎหมาย

๑. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ “เมื่อโจทก์สืบพยานเสร็จแล้ว ถ้าเห็นสมควรศาลมีอำนาจเรียกสำนวนการสอบสวนจากพนักงานอัยการมาเพื่อประกอบการวินิจฉัยได้”

๒. รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ “รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้”

๓. รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ “การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาลซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์”

ศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำร้อง เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ และในคราวประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕ มีคำสั่งให้ขยายเวลาในการพิจารณาว่า จะรับคำร้องไว้ดำเนินการหรือไม่ ออกไปก่อน ตามนัยข้อ ๑๔ ของข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ และ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๔ และในคราวประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๖ มีมติให้รับคำร้องนี้ไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๒ ประกอบข้อ ๓๗ ต่อไป

ประเด็นพิจารณาเบื้องต้น

ประเด็นพิจารณาเบื้องต้น คือ ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แม้จะมีใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีโดยตรงตามฐานความผิดที่โจทก์ฟ้อง แต่ก็เห็นว่า บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่จำเลยโต้แย้งมายังศาลรัฐธรรมนูญนั้น เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลซึ่งพิจารณาคดีนั้นจะต้องใช้ในกระบวนการพิจารณาเพื่อนำไปสู่การพิจารณาพิพากษาตามฐานความผิดที่โจทก์ฟ้อง

ดังนั้น ประเด็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ได้หรือไม่ นั้น จึงเห็นว่า เมื่อศาลจังหวัดบุรีรัมย์จำเป็นต้องใช้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ในการสั่งเกี่ยวกับเรื่องพยานหลักฐาน ก่อนที่ศาลจะพิจารณาคัดสินคดีบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ จึงเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ได้

ประเด็นการวินิจฉัย

ประเด็นต่อมา คือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๖ หรือไม่

ข้อพิจารณาและคำวินิจฉัย

พิจารณาแล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ เป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับระหว่างศาลกับพนักงานอัยการในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีซึ่งตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว ได้คำนึงถึงการคุ้มครองการดำเนินคดีของพนักงานอัยการมิให้เสียหาย ทั้งนี้ ก็ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของศาลว่าเห็นสมควรจะเรียกสำนวนสอบสวนมาประกอบการวินิจฉัยของศาล หรือไม่ หากศาลเห็นสมควร ศาลก็สามารถเรียกสำนวนการสอบสวนมาประกอบการวินิจฉัยได้ แต่ต้องให้โจทก์สืบพยานเสร็จก่อน

ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ เป็นบทบัญญัติทั่วไป ซึ่งบัญญัติถึงอำนาจของศาลในการพิจารณาพิพากษาคดีความทั้งหลาย โดยศาลต้องดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ เป็นบทบัญญัติซึ่งบัญญัติถึงผลของ

การที่บทบัญญัติของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ให้มีผลเป็นอันใช้บังคับมิได้

ดังนั้น บทบัญญัติที่ผู้ร้องอ้างตามคำร้องจึงไม่มีความเกี่ยวข้องกัน และไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคสอง

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงไม่รับคำร้องไว้พิจารณา

นายพัน จันทรปาน
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ